

Романов В.П.

здобувач

(Науково-дослідний інститут публічного права)

УДК 342.951 : 671 (043)

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ОБІГУ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ ТА КАМІННЯ

Висвітлено стан та основні недоліки вітчизняної системи адміністративно-деліктного забезпечення сфери обігу дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, причини та передумови тінізації ювелірної галузі, а також вироблено на цій основі конкретні правові та організаційні заходи, спрямовані на вдосконалення такої системи.

Ключові слова: обіг, дорогоцінний метал, дорогоцінне каміння, адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, пробірний контроль, ювелірна галузь.

Постановка проблеми. Дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння є стратегічною сировиною, особливим видом матеріальних цінностей, предметом інвестицій, зручним інструментом банківських операцій, одночасно виконуючи монетарні функції та забезпечуючи економічний розвиток та стабільність держави. Тому економічно невиправдані їх втрати під час видобутку, виробництва, зберігання, використання, випробування завдають державі і суспільству значної шкоди. Від раціонального використання родовищ дорогоцінних копалин, золотого запасу, наявного державного фонду дорогоцінних металів і каміння залежить ефективний розвиток економіки країни, забезпечення її економічної незалежності та державного суверенітету. Водночас сфера обігу означених предметів становить багато суспільних ризиків різного ступеня, які виникають під час видобутку, виробництва, використання та реалізації дорогоцінних металів і каміння, провадження господарської діяльності з ними, незаконного виготовлення, збуту або використання державного пробірного клейма тощо.

Попри наявність численних правових актів, спрямованих на регулювання обігу дорогоцінних металів та каміння в Україні, запровадження дозвольно-ліцензійних механізмів у даній сфері ще не здатне саме по собі забезпечити необхідну державі та суспільству поведінку відповідних суб'єктів господарювання. Завжди будуть особи, які навмисно або ненавмисно порушуватимуть нормативні встановлення, завдаючи тим самим шкоди економіці країни. Зокрема, тіньовий обіг дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, й насамперед незаконний видобуток бурштину, залишається наразі негативним явищем, що спричиняє велике екологічне лихо та завдає значних економічних збитків державі. Більш того, наслідки нелегального видобутку бурштину призвели до підвищення рівня криміногенної обстановки в регіоні, високого рівня травматизму та смертності серед старателів через недотри-

мання правил безпеки, зростання соціальної напруги через конфлікти між старателями та простими громадянами тощо. Усе це переконує в необхідності запровадження адекватних заходів протидії тіньовому обігу дорогоцінних металів і каміння, правової охорони суспільних відносин, що виникають під час їх обігу. При цьому держава має володіти певним арсеналом примусових заходів, спрямованих, по-перше, на недопущення завдання шкоди охоронюваним інтересам суспільства, а, по-друге, на припинення порушень законодавства у сфері обігу дорогоцінних металів та виробів із них та притягнення винних у таких діях осіб до юридичної відповідальності.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Слід зауважити, що проблеми застосування заходів адміністративної відповідальності за порушення чинного законодавства постійно перебувають у центрі уваги відомих вчених-адміністративістів, зокрема: О. М. Бандурки, В. М. Бевзенка, Д. М. Бахраха, К. С. Бельського, Ю. П. Битяка, В. В. Галуцька, В. М. Гаращука, І. С. Гриценка, Т. О. Гуржія, Р. А. Калюжнього, С. В. Ківалова, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, С. Ф. Константінова, М. В. Лошицького, Р. С. Мельника, С. О. Мосьондза, В. Я. Настюка, В. І. Олефіра, Д. В. Приймаченка, Ю. М. Старилова, Ю. О. Тихомирова, М. М. Тищенко, О. І. Харитонові, Х. П. Ярмачі та ін. Окремі питання досліджуваної теми розглядалися в межах дисертаційних досліджень К. В. Єфремової [1] та О. М. Маліченко [2]. Водночас аналіз наукових доробок вчених свідчить, що спеціальних досліджень, спрямованих на вивчення особливостей застосування заходів адміністративної відповідальності саме у сфері обігу дорогоцінних металів та каміння в Україні не проводилося, зазначена тематика не була повноцінно вивчена в теоретико-методологічних роботах з адміністративного права.

Мета статті полягає у необхідності висвітлення стану та основних недоліків вітчизняної системи адміністративно-деліктного забезпечення сфери обігу дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, причин та передумов тінізації ювелірної галузі, а також вироблення на цій основі конкретних правових та організаційних заходів, спрямованих на вдосконалення такої системи.

Виклад основного матеріалу. Одним із протиправних посягань, що грубо порушують фінансові інтереси держави, є незаконний обіг дорогоцінних металів, природних дорогоцінних каменів або перлів. Ця сфера і раніше відрізнялася підвищеною криміногенністю, а останнім часом стала однією з найпривабливіших для осіб, які займаються протиправною діяльністю. Оцінити вплив незаконного обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння на стан «ювелірної» галузі досить важко, адже значно переважає тіньова складова цього процесу.

Характерними порушеннями законодавства у сфері обігу дорогоцінних металів та каміння залишаються: завдання підприємству, установі, організації збитків працівниками, які виконують операції, пов'язані із закупівлею, продажем, обміном, перевезенням, доставкою, пересиланням, зберіганням, сортуванням, пакуванням, обробкою або використанням у процесі виробниц-

тва дорогоцінних металів і каміння, ювелірних, побутових і промислових виробів та матеріалів, виготовлених з них, а також валютні операції, і які є винними у розкраданні, знищенні (псуванні), недостачі або наднормативних їх втратах (крім втрат, що сталися у зв'язку з непередбаченими порушеннями технологічного процесу), якщо вони допущені внаслідок недбалості у роботі, порушення спеціальних правил, інструкцій тощо; порушення затверджених норм вилучення, норм втрат дорогоцінних металів і каміння у процесі видобутку, встановленого порядку обліку або відсутність такого обліку, незабезпечення належних умов їх зберігання та порушення встановленого порядку їх реалізації суб'єктами видобування; порушення затверджених норм використання, норм втрат дорогоцінних металів і каміння, норм повернення їх у вигляді відходів і брухту у процесі виробництва; порушення вимог щодо охорони надр у частині вибіркової відробки багатих ділянок родовищ, яка призводить до необґрунтованих втрат балансових запасів корисних копалин, наднормативних втрат і наднормативного збіднення корисних копалин при видобутку, псуванні родовищ корисних копалин та інших порушень вимог раціонального використання їх запасів; порушення правил і вимог проведення робіт по геологічному вивченню надр, яке може призвести чи призвело до недостовірної оцінки розвіданих запасів корисних копалин або умов для будівництва та експлуатації підприємств по видобутку корисних копалин; контрабанда ювелірних виробів тощо.

Звісно, критичний рівень деліктності в досліджуваній сфері обумовлюється різними чинниками, серед яких і занепад ювелірно-добувної галузі, і стихійне розширення видобутку бурштину-сирцю на родовищах і проявах, які не мають промислового значення (фактично залишаються поза сферою дії Кодексу України про надра), і анахронізм системи видачі дозвільно-реєстраційних документів суб'єктам господарювання, які здійснюють операції з дорогоцінними металами та камінням, і неефективність профілактичних заходів, і слабкий державний пробірний контроль за якістю виробів з дорогоцінних металів і каміння, та багато інших. Але цілком очевидно, що однією з причин поширення таких правопорушень є недоліки механізмів адміністративної відповідальності.

Наочне свідчення тому – у край висока латентність адміністративних деліктів у сфері обігу дорогоцінних металів та каміння, а також безліч помилок при їх кваліфікації. Згідно з деякими підрахунками, до «поля зору» суб'єктів державного пробірної контролю потрапляють не більше 8–10 % фактичних правопорушень. У решті випадків порушення лишаються невиявленими, а порушники – безкарними.

Подібна ситуація вимагає від суспільства та держави використання усіх існуючих правових засобів впливу на суспільні відносини, які виникають під час обігу дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, проведення заходів, спрямованих на збереження та раціональне використання дорогоцінних корисних копалин, їх надходження до місць зберігання фондів і запасів, а та-

кож їх зберігання і відпуск у встановленому порядку. На перший план при цьому, поряд з кримінально-правовими та цивільно-правовими, виходять й адміністративно-правові методи як система засобів впливу на суспільні відносини у сфері регулювання та охорони суспільних відносин у «ювелірній» галузі.

Одним із механізмів підтримання правового порядку в суспільних відносинах, що складаються під час обігу дорогоцінних металів та каміння, є адміністративна відповідальність учасників цих відносин за вчинені ними правопорушення в зазначеній галузі. Будучи «специфічною реакцією держави на порушення правових установлень [3, с. 139]», «інструментом карі за невиконання адміністративних приписів і заборон [4, с. 349]» та, водночас, «необхідним стимулятором правомірної поведінки [5, с. 116]», адміністративна відповідальність належить до найважливіших чинників забезпечення належного обігу дорогоцінних металів та каміння в Україні.

Адміністративна відповідальність визначається як специфічна форма негативного реагування з боку держави в особі її компетентних органів на відповідну категорію протиправних проявів (передусім, адміністративних проступків), згідно з якою особи, що скоїли ці правопорушення, повинні дати відповідь перед повноважними державними органами за свої неправомірні дії і понести за це адміністративні стягнення в установленому законом порядку [6, с. 19].

Як різновид юридичної відповідальності розглядає адміністративну відповідальність В.Б. Авер'янов, окрім того, зазначаючи, що вона являє собою сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) до осіб, що вчинили адміністративний проступок, передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій – адміністративних стягнень [7, с. 430–431]. На думку М.С. Студенікіна, під адміністративною відповідальністю найчастіше розуміється застосування частини заходів адміністративного примусу, а саме – адміністративних стягнень [8, с. 88].

Отже, сутність адміністративної відповідальності полягає в тому, що вона являє собою юридичний обов'язок особи зазнати певних несприятливих наслідків за порушення охоронюваних адміністративно-правовими нормами правил поведінки, встановлених у суспільстві. Такі несприятливі обмеження можуть мати для правопорушника моральний, майновий, особистий, а також правовий характер.

Іншими словами, адміністративна відповідальність, як реалізація адміністративно-правових санкцій, покликана компенсувати заподіяну адміністративним правопорушенням незворотну шкоду і виступає для правопорушника в якості тягаря або карі, покарання.

Для адміністративної відповідальності, як засобу забезпечення належного обігу дорогоцінних металів та каміння, а також різновиду державного примусу, характерні такі відмінні ознаки: підставою для притягнення до адміністративної відповідальності є вчинене адміністративне порушення пра-

вил обігу дорогоцінних металів та каміння; підстави для адміністративної відповідальності (склади адміністративних правопорушень) встановлюються Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також іншими законодавчими актами України, які не увійшли до КУпАП; адміністративна відповідальність настає після вчинення особою адміністративного правопорушення, коли повною мірою встановлена її вина; повноваженнями щодо притягнення до адміністративної відповідальності наділяються: районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді); органи Національної поліції, органи державних інспекцій та інші органи (посадові особи); адміністративна відповідальність менш сувора, ніж кримінальна. Вона не створює тяжких правових наслідків для правопорушника (наприклад, не тягне для особи стану судимості або звільнення з роботи, не передбачає позбавлення волі з ізоляцією від суспільства тощо); порядок притягнення до адміністративної відповідальності врегульований адміністративно-процесуальними нормами, що містяться в КУпАП; порядок притягнення до адміністративної відповідальності має більш складний характер у порівнянні з порядком притягнення до дисциплінарної відповідальності, а в порівнянні з кримінальним процесом відрізняється меншою складністю і більшою оперативністю; оскарження дій і рішень органів (посадових осіб) щодо притягнення до адміністративної відповідальності здійснюється в судовому або адміністративному порядку; застосування заходів адміністративної відповідальності тягне для правопорушника настання специфічних несприятливих правових наслідків у вигляді перебігу строку погашення призначеного йому адміністративного стягнення. Особа вважається такою, що притягалася до адміністративної відповідальності протягом одного року з дня виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.

Наразі Кодексом України про адміністративні правопорушення передбачено адміністративну відповідальність за два склади проступків у сфері обігу дорогоцінних металів і каміння, а саме:

- за порушення порядку видобутку, виробництва, використання та реалізації дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння (ст. 189-1);
- за незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірного клейма (ст. 189-3).

Водночас проведений аналіз чинного адміністративно-деліктного законодавства та практики його реалізації, свідчить те, що спектр правопорушень у названій сфері доволі значний та не обмежується двома складами проступків, визначених КУпАП. З урахуванням вищевикладеного, пропонуємо, адміністративні проступки у сфері обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння класифікувати залежно від того, які норми, правила та стандарти порушуються. За предметом посягання адміністративні правопорушення в «дорогоцінній» галузі можна поділити на такі групи:

- порушення порядку виготовлення і реалізації ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів (ст. 189-1 КУпАП);

- порушення порядку провадження господарської діяльності (ст. 164, 166-8 КУпАП);
- порушення правил охорони надр (ст.ст. 57, 58 КУпАП);
- порушення правил виготовлення, збуту або використання державного пробірною клейма (ст. 189-3 КУпАП).

Наразі спостерігається ситуація, коли певні склади адміністративних проступків і санкції за їх учинення, а також порядок застосування адміністративних стягнень встановлюються різними нормативними актами, оминаючи основний кодифікований акт – Кодекс України про адміністративні правопорушення. Тим самим втрачається значення кодифікованого правового акта, який у цьому випадку повинен містити усі склади адміністративних правопорушень у сфері обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, а також вичерпний перелік правових норм, які регулюють провадження у справах про такі адміністративні правопорушення.

Проведений аналіз чинного адміністративно-деліктного законодавства засвідчив, що не усі суспільні відносини, які виникають під час обігу дорогоцінних металів і каміння, піддано правовій охороні. Деякі види правопорушень, визначені Законом України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» [9], не знайшли свого місця в КУпАП. Зокрема, не передбачено відповідальності за:

- незаконний обіг дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння (збут, перевезення або пересилку);
- порушення порядку випробування і клеймування виробів з дорогоцінних металів;
- невідповідність зазначених виробів державним стандартам;
- шкоду, заподіяну особам органами, які здійснюють державний пробірний контроль, невідповідністю зазначених виробів державним стандартам;
- невиконання законних вимог посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного пробірною контролю, спрямованих на усунення порушень законодавства України, що регулює порядок здійснення операцій з дорогоцінними металами, дорогоцінним камінням та виробами з них, або створення перешкод для діяльності посадових осіб цього органу;
- торгівлю на території України ювелірними та побутовими виробами з дорогоцінних металів, які не мають відбитка державного пробірною клейма або мають відбиток підробленого державного пробірною клейма;
- здійснення діяльності щодо операцій з дорогоцінними металами, дорогоцінним камінням та виробами з них без обов'язкової реєстрації в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного пробірною контролю, тощо.

Крім цього, слушною є пропозиція К.М. Семенюк про доцільність запровадження адміністративної відповідальності суб'єктів підприємництва за незаконне чи неправомірне використання своїх іменників у розмірі 50 % від

вартості маркованих таким чином виробів, що знаходяться в продажу та обігу, тобто на рівні, що відповідає сумі митних платежів, зборів і податків, що мали бути сплачені при ввезенні ювелірної продукції на територію України, та для повної компенсації витрат бюджетних коштів на здійснення заходів державного нагляду шляхом внесення відповідних змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення. При цьому при систематичному порушенні норм закону вчена пропонує запровадити кримінальну відповідальність [10, с. 49].

З огляду на це доцільним вважаємо внесення змін і доповнень до Особливої частини КУпАП у вигляді норм, які б передбачали відповідні заходи відповідальності за правопорушення у сфері обігу дорогоцінних металів і каміння в Україні.

Висновок. Таким чином, важливим та дієвим інструментом забезпечення належного обігу дорогоцінних металів та каміння, підтримання правопорядку, дисципліни та законності в розглянутій сфері є адміністративна відповідальність, підстави та порядок застосування якої наразі потребує вдосконалення, насамперед, у частині: приведення у відповідність до законодавства, яким регульовано суспільні відносини в «ювелірній» галузі, забезпечення його якнайшвидшої уніфікації, повного закріплення в кодифікованому акті усіх складів адміністративних проступків, чіткого визначення суб'єктів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення в названій сфері, механізму притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб, розширення сфери застосування такого адміністративного стягнення як позбавлення спеціального права, підвищення ефективності адміністративних стягнень як засобу запобігання вчинення суб'єктами господарювання порушень правил обігу дорогоцінних металів та каміння тощо.

Внесення таких змін до чинних правових актів усуне існуючу невідповідність між нормативно-правовим забезпеченням і фактичним порядком притягнення винних до адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері обігу дорогоцінних металів та каміння.

Бібліографічні посилання

1. Єфремова К.В. Особливості правового регулювання господарської діяльності на ринку виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Єфремова Катерина Вікторівна. – Х., 2009. – 213 с.
2. Маліченко О.М. Адміністративно-правове регулювання сфери обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Маліченко Олександра Миколаївна. – К., 2012. – 211 с.
3. Адміністративне судочинство України : підручник / Армаш Н.О., Ващенко С.В., Коломоець Т.О. та ін. ; за заг. ред. Т. О. Коломоець. – К. : Істина, 2008. – 457 с.
4. Гуржій Т. О. Державна політика безпеки дорожнього руху : теоретико-правові та організаційні засади : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 / Гуржій Тарас Олександрович. – Дніпропетровськ, 2011. – 553 с.
5. Григорьева И. В. Теория государства и права : учебное пособие / Григорьева И. В. – Тамбов : Изд-во ТГТУ, 2009. – 304 с.
6. Гончарук С. Т. Адміністративна відповідальність за законодавством України. Ад-

міністративно-юрисдикційні повноваження органів внутрішніх справ : навч. посіб. / С. Т. Гончарук. – К. : КМУЦА, 1995. – 78 с.

7. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2-х т. / ред. колегія : В. Б. Авер'янов (гол.). – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1: Загальна частина. – 584 с.

8. Студеникина М.С. Советское административное право : учеб. для сред. спец. учеб. заведений / отв. ред. В.И. Попова, М.С. Студеникина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юрид. лит., 1988. – 319 с.

9. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними : Закон України від 18 листопада 1997 року № 637/97-ВР // Урядовий кур'єр. – 1997. – № 230–231.

10. Семенюк К.М. Механізми державного регулювання розвитку ювелірної галузі в Україні : дис. ... канд. наук держ. управл. : 25.00.02 / Семенюк Катерина Миколаївна. – К., 2015. – 214 с.

Романов В.П. Особенности административной ответственности за нарушения законодательства в сфере оборота драгоценных металлов и камней. Освещены состояние и основные недостатки отечественной системы административно-деликтного обеспечения сферы оборота драгоценных металлов и драгоценных камней, причины и предпосылки тенезации ювелирной отрасли, а также предложены на этой основе конкретные правовые и организационные меры, направленные на совершенствование такой системы.

Ключевые слова: оборот, драгоценный металл, драгоценные камни, административная ответственность, административное правонарушение, пробирный контроль, ювелирная отрасль.

Romanov V.P. Particularities of administrative liability for violation of legislation in turnover of precious metals and stones. The article deals with the state and main shortcomings of the national system of administrative-tort of maintenance of sphere of circulation of precious metals and precious stones. The turnover of these items is a lot the public of the risks of different degrees, which occur during extraction, production, use and sale of precious metals and stones, carrying out economic activities with them, illegal manufacture, sale or use of state assay mark, and the like. All this convinces us of the necessity of introducing adequate measures to combat the shadow turnover of precious metals and stones, legal protection of social relations that occur during their treatment.

One of the mechanisms for maintaining law and order in social relations that are formed during the circulation of precious metals and stones, which is the administrative responsibility of participants of these relations for the offences they have committed in this region.

The essence of administrative responsibility is that it represents a legal obligation of a person to suffer certain adverse consequences for the violation of the protected legal and administrative norms the rules of behavior established in the society.

Characteristic features of administrative responsibility as a means of ensuring proper circulation of precious metals and stones, as well as the kinds of state coercion.

Administrative liability is recognized as an important and effective tool to ensure the appropriate treatment of precious metals and stones, maintenance of law and order, discipline and legality in this sphere. The grounds and procedure of its application are currently in need of improvement, primarily in parts: harmonization of legislation, which regulated social relations in the "jewelry" of the industry, ensuring its speedy unification, well established in the codified act of all compositions of administrative offences, a clear definition of entities authorized to consider cases on administrative offences in the sphere of the mechanism of bringing to administrative responsibility of legal entities, the extension of the scope of such administrative penalty as the deprivation of special rights, improve the effectiveness of administrative sanctions as a means to prevent the commission of economic agents violations of the rules of circulation of

precious metals and stones and the like.

Keywords: *appeal, precious metal, precious stones, administrative responsibility, administrative offence, assay control, the jewelry industry.*

Надійшла до редакції 19.01.2017

Церковний О.В.

здобувач

*(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)*

УДК 347.73

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ НЕРЕЗИДЕНТІВ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Здійснено поглиблене науково-практичне дослідження проблеми визначення особливостей оподаткування доходів комітентів-нерезидентів за чинним законодавством України. Доведено, що не підлягають обов'язковому продажу на міжбанківському валютному ринку України надходження в іноземній валюті, зокрема, на користь резидентів-посередників за договорами комісії, доручення, консигнації або за агентськими угодами, що підлягають подальшому перерахуванню власникам коштів. Визначено, що чинним законодавством прямо передбачена ситуація, коли на рахунки резидентів-посередників за договорами, зокрема, комісії зараховуються кошти, що підлягають подальшому перерахуванню власникам коштів. У зв'язку із чим резидент-посередник (комісіонер) не визнається власником таких коштів. Зроблено висновок про те, що доходи комітента-нерезидента, отримані ним за надані послуги за межами митної території України замовнику-нерезиденту через комісіонера-резидента за договорами комісії, не є доходами із джерелом їх походження з України.

Ключові слова: *оподаткування, доходи, комітент-нерезидент, замовник-нерезидент, договір комісії, комісіонер-резидент, митна територія України, господарська діяльність, джерело походження доходів.*

Постановка проблеми. Принциповим при з'ясуванні особливостей оподаткування доходів нерезидентів у режимі договорів комісії є з'ясування того, чи є доходи комітента-нерезидента за межами митної території України замовнику-нерезиденту через комісіонера-резидента за договорами комісії доходами із джерелом їх походження з України. Якщо на виконання умов договорів комісії комісіонер-резидент отримує від нерезидентів-замовників валютні кошти на власні рахунки (відкриті в уповноважених українських банках, з яких у подальшому проводить розрахунки з комітентами-нерезидентами), то необхідно з'ясувати – чи вважаються ці грошові кошти (валютна виручка), отримані нерезидентами-комітентами, їх доходом з джерел походження з України.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання, пов'язані із визначенням особливостей оподаткування доходів комітентів-нерезидентів за чинним законодавством України розглядалися у наукових дослідженнях Л. В. Бринцевої, М. Д. Гнатюка, Т. П. Данько, Д. Д. Косе, М. П. Кучерявенка, Т. А. Латковської, С. Г. Пепеляєва, В. С. Та-